

Renata Chrzanowska, *Budować na Chrystusie i z Chrystusem. Z perspektywy katechetycznej*, [w:] *Człowiek w relacji do... Rozważania o człowieku jako istocie relacyjnej*, red. Grzegorz Wąchoł, Kraków 2020, s. 193–208.
DOI: <http://dx.doi.org/10.15633/9788374388740.11>

DR RENATA CHRZANOWSKA

Budować na Chrystusie i z Chrystusem. Z perspektywy katechetycznej

Człowiek od samego początku został stworzony przez Boga do budowania relacji i trwania w nich, czyli do rozwijania więzi zarówno z innymi ludźmi, jak i z samym Stwórcą. Widzimy to już w biblijnym obrazie stworzenia, gdy Bóg mówi: „Nie jest dobrze, żeby mężczyzna był sam, uczynię mu zatem odpowiednią dla niego pomoc” (Rdz 2, 18).

Element relacji widoczny jest także w przyjściu na świat Chrystusa, który rodzi się w konkretnej ludzkiej rodzinie. Ewangelista Łukasz mówi:

Udał się także Józef z Galilei, z miasta Nazaret, do Judei, do miasta Dawidowego, zwanego Betlejem, ponieważ pochodził z domu i rodu Dawida, żeby się dać zapisać z poślubioną sobie Maryją, która była brzemienna. Kiedy tam przebywali, nadszedł dla Maryi czas rozwiązania. Porodziła swego pierworodnego Syna, owinęła Go w pieluszki i położyła w żłobie, gdyż nie było dla nich miejsca w gospodzie. (Łk 2, 4–7)

Człowiek zatem, jak nauczał Jan Paweł II: „nie jest samotną «górami lodową», dryfującą po oceanie historii. Każdy z nas należy

do wielkiej rodziny, w której ma swoje miejsce i swoją rolę do odegrania”¹. Będąc członkiem wielkiej rodziny, powołany jest do relacji zarówno z Bogiem, jak i bliźnim. Jako chrześcijanin winien tę więź „budować na Chrystusie i z Chrystusem”². Dotyczy to wszystkich obszarów jego działania w świecie.

Jak to wygląda z perspektywy katechetycznej?

Relacji można dopatrywać się już w samym tłumaczeniu terminu „katecheza”, który wywodzi się od greckiego słowa *katecheo*, oznaczającego pierwotnie „wołać z góry” (*ex alto*) oraz „wywoływać echo” (*kata* – „z góry”, *echeo* – „brzmieć, wypowiadać”). „Wywoływać echo” oznacza poszukiwanie odbiorcy dla przekazywanych treści. Jan Paweł II wyjaśniał, iż późniejsze znaczenie tego słowa – „pouczać” – nie miało opierać się na przekazie jednostronnym, ale na drodze dialogu, polegającego na zadawaniu pytań i udzielaniu odpowiedzi. Jan Paweł II zwraca uwagę, iż „Głos nauczyciela jest świadomym niejako echem pytania ucznia, a odpowiedź ucznia – echem nauczyciela”³. Dialog zakłada już w swej naturze relację.

Katecheza oparta na dialogu winna prowadzić do więzi z Chrystusem i ludźmi, polegając na „budowaniu na Chrystusie i z Chrystusem”⁴.

1 Jan Paweł II, *Orędzie na XI Światowy Dzień Młodzieży*, 26.11.1995, <http://nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/771> (10.09.2018).

2 Benedykt XVI, *Przemówienie podczas spotkania z młodzieżą na Błoniach*, 27.05.2006, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 2006 nr 6–7, s. 33.

3 Jan Paweł II, *Katecheza u początków Kościoła. Katecheza srodowa (12 XII 1984)*, w: Jan Paweł II, *Wierzę w Boga Ojca Stworzyciela*, red. S. Dziwisz, J. Kowalczyk, T. Rakoczy, tłum. z wł., Watykan 1987, s. 13–14.

4 Benedykt XVI, *Przemówienie podczas spotkania z młodzieżą na Błoniach*, 27.05.2006, dz. cyt., s. 33.

1. Relacja z Chrystusem

Nadrzędnym celem katechezy jest doprowadzenie do łączności i zażyłości z Chrystusem⁵. W *Dyrektorium katechetycznym Kościoła katolickiego w Polsce* myśl ta zostaje ujęta w nieco szerszy sposób: „[...] nadrzędnym celem katechezy, któremu podporządkowane są wszystkie pozostałe, jest nie tylko spotkanie z Jezusem, ale zjednoczenie, a nawet głęboka z Nim zażyłość”⁶. Cel ten winien być realizowany zarówno na katechezie szkolnej, jak i parafialnej. Ukierunkowany powinien być nie tylko na więź między Chrystusem a katechizowanym, ale również na relację łączącą katechetę z Jezusem.

I. I. RELACJA CHRYSZTUS A KATECHETA

Katecheta, jak naucza papież Franciszek, „[...] to powołanie. Być katechetą znaczy dawać świadectwo wierze; być konsekwentnym w swoim życiu. Wymaga coraz mocniejszej miłości do Chrystusa, miłości do Jego świętego ludu”⁷. Bycie katechetą zakłada osobistą, zażyłą więź ze Zbawicielem. Oznacza trwanie w Jezusie, przywiązanie do Niego, słuchanie Go, uczenie się od Niego, bo tylko wtedy katecheza „może przynieść owoc”⁸.

Można by powiedzieć, że to „aż tyle i tylko tyle”, ale co to oznacza w praktyce? Katecheta, wchodząc w rzeczywistość szkolną i parafialną, ma swoim życiem, swoją postawą świadczyć o bliskości

5 Por. Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 5.

6 Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001, 21.

7 Franciszek, *Przemówienie do katechetów*, 27.09.2013, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 2013 nr 11, s. 39.

8 Franciszek, *Przemówienie do katechetów*, 27.09.2013, dz. cyt., s. 39.

z Chrystusem. Winien zatem żyć w taki sposób, by inni, patrząc na niego, mogli dostrzegać autentyczność relacji z Bogiem. W życiu codziennym oznacza to m.in.:

- Bycie człowiekiem modlitwy, który zarówno swoje sukcesy, jak i porażki zawiera Chrystusowi⁹. Bycie człowiekiem, do którego inni będą się chcieli zwracać z prośbą o modlitwę w intencji ich samych czy ich bliskich. Bycie człowiekiem, który nie lęka się prosić o modlitwę innych. Bycie człowiekiem, który trwa przed Panem, czerpiąc z tego mądrości i siłę do głoszenia Ewangelii.
- Bycie człowiekiem Eucharystii, która jest „wiązą jedności, spełnieniem Przymierza, żywym znakiem miłości Chrystusa”¹⁰. Parafrazując słowa św. Jana, jeżeli katecheta nie będzie spożywał ciała Syna Człowieczego i nie będzie pił krwi Jego, nie będzie miał życia w sobie (J 6, 53), a co się z tym w ścisły sposób wiąże, nie będzie mógł być autentycznym świadkiem Chrystusa w środowisku, do którego został posłany.
- Bycie świadkiem wiary, zakorzenionym w Kościele. Bycie świadkiem miłości, świadkiem mądrości i nadziei. Bycie świadkiem Boga¹¹.

Czy zatem katecheta ma być idealny? Nie! Ma dążyć do świętości. To jego podstawowe powołanie, którego nie da się zrealizować w oderwaniu od Chrystusa. Ma budować swoje życie na Chrystusie i z Chrystusem. Ma dzielić się Chrystusem z tymi, do których został posłany.

9 Por. Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 6.

10 Franciszek, *Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Bożego Ciała*, 4.06.2015, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 2015 nr 6, s. 39.

11 Por. M. Mendyk, *Katecheta – nauczyciel, wychowawca, świadek. Jego misja w warunkach nowej ewangelizacji*, „Perspectiva. Legnickie studia teologiczno-historyczne” 6 (2007) nr 1 (10), s. 116.

I. 2. RELACJA CHRYSZTUS A KATECHIZOWANI

Katechizowani to ludzie ochrzczeni, do których kierowane jest nauczanie Kościoła w sposób systematyczny i całościowy, mający wprowadzić ich w pełnię życia chrześcijańskiego¹², zachęcający ich do wzrastania w świecie wartości wypływających z Ewangelii. Patrząc z perspektywy polskiej szkoły, są to przede wszystkim dzieci i młodzież uczęszczający na katechezę szkolną i parafialną, której podstawowym celem jest doprowadzenie do ich głębokiej zażyłości z Chrystusem¹³. Cel ten winien być osiąganym w katechezie przez realizację konkretnych działań. *Dyrektorium ogólne o katechizacji* wymienia ich sześć – są to:

- rozwijanie poznania wiary;
- wychowanie liturgiczne;
- formacja moralna;
- nauczanie modlitwy;
- wychowanie do życia wspólnotowego;
- wprowadzenie do misji¹⁴.

Katechizowani winni zatem swoją relację z Chrystusem budować na płaszczyźnie duchowej, intelektualnej oraz wspólnotowej. Rozwój ten nie może dokonywać się jedynie w rzeczywistości szkolnej czy parafialnej, ale powinien być zapoczątkowany w środowisku rodzinnym, pierwszymi wychowawcami w wierze są bowiem rodzice¹⁵. To w rodzinie człowiek już od najmłodszych lat uczy się pierwszych gestów religijnych, modlitw, miłości do Boga i drugiego człowieka.

12 Por. Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 18.

13 Por. Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne...*, dz. cyt., 21.

14 Por. Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Poznań 1998, 86–87.

15 Por. T. Panuś, *Zasada wierności Bogu i człowiekowi i jej realizacja w polskiej katechizacji*, Kraków 2001, s. 259.

W rodzinie także następuje pierwsza formacja moralna. Dom zatem staje się miejscem, w którym rodzi się relacja między Chrystusem a katechizowanym. Środowisko szkolne i parafialne natomiast ma za zadanie pomóc w rozwijaniu i pogłębianiu tej więzi. Ma stworzyć warunki, w których katechizowany w świadomy sposób będzie wybierał Chrystusa, rozwijając swoją duchowość, zdobywając wiedzę, otwierając się na miłość Boga ukierunkowaną na człowieka.

2. Relacje międzyludzkie

Relacje międzyludzkie, patrząc przez pryzmat katechezy szkolnej i parafialnej, można w najprostszy sposób sprowadzić do trzech płaszczyzn:

- relacji między katechetą a katechizowanymi,
- relacji między katechetą a innymi ludźmi w środowisku szkolnym lub parafialnym,
- relacji, jakie powinni budować katechizowani w środowisku szkolnym lub parafialnym.

Wszystkie te trzy rzeczywistości winny być zakorzenione w świecie wartości wypływających z Ewangelii i ukierunkowane na dobro drugiego człowieka. Zbudowane na Chrystusie i z Chrystusem.

2.1. RELACJA KATECHETA A KATECHIZOWANI

W adhortacji apostołskiej *Catechesi tradendae* czytamy, że „katecheza jest wychowaniem w wierze dzieci, młodzieży i dorosłych, a obejmuje przede wszystkim nauczanie doktryny chrześcijańskiej, przekazywane na ogół w sposób systematyczny i całościowy, dla wprowadzenia wierzących w pełnię życia chrześcijańskiego”¹⁶.

16 Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 18.

W związku z tym uznaje się, że katecheza ma do spełnienia trzy funkcje: wychowanie, nauczanie i wtajemniczenie. Relacja pomiędzy katechetą a katechizowanymi winna zatem zawierać wszystkie te trzy elementy. Katecheta ma być nauczycielem, wychowawcą, świadkiem Chrystusa¹⁷.

Katecheta jako nauczyciel pomaga uczniom w budowaniu relacji z Chrystusem, co wiąże się z konkretnymi zadaniami. W adhortacji apostolskiej *Catechesi tradendae* czytamy, iż jednym z podstawowych zadań katechety jest „przekazywanie nie swojej własnej nauki, albo jakiegoś innego mistrza, lecz nauki Jezusa Chrystusa”¹⁸. Jan Paweł II podkreśla, iż katecheta winien „troszczyć się usilnie, by poprzez nauczanie i swój sposób życia przekazywać naukę i życie Chrystusa”¹⁹. Ma on zachęcać katechizowanych, by naśladowali Zbawiciela. Nie może przeto na pierwszym miejscu stawiać siebie, ale Chrystusa²⁰. Katecheta zatem jako nauczyciel ma głosić Chrystusa, przybliżać nauczanie Kościoła, dbać o rozwój intelektualny katechizowanych, zachęcać ich do indywidualnego pogłębiania wiedzy. Powinien także zwrócić uwagę na dostosowanie metod nauczania oraz środków dydaktycznych i języka przekazu do rozwoju uczniów. Jan Paweł II nauczał: „ażeby katecheza osiągnęła swój właściwy cel, to jest wychowanie w wierze, niezbędne jest wprowadzenie różnych metod, stosownych do wieku i rodzaju umysłowego katechizowanych, dojrzałości eklezjalnej i duchowej oraz indywidualnych uwarunkowań”²¹. Katecheta jako nauczyciel winien zatem przez właściwy dobór metod i środków dydaktycznych

17 Por. M. Mendyk, *Katecheta...*, dz. cyt., s. 107.

18 Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 6.

19 Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 6.

20 Por. Jan Paweł II, *Głoszenie Chrystusa waszym powołaniem*, Jubileusz Katechetów i Nauczycieli Religii, 10.12.2000, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 2001 nr 2, s. 33.

21 Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 51.

rozbudzić w katechizowanych ciekawość poznawania treści wpływających z Ewangelii, a ponadto sprawić, by przekazywane wiadomości, sposób ich zdobywania oraz przyswajania wspierały wielopłaszczyznowy rozwój uczniów.

Katecheta jako wychowawca to druga płaszczyzna budowania relacji z katechizowanym. Katecheta przez sam fakt podjęcia pracy w szkole staje się wychowawcą, niezależnie od tego, czy taka funkcja została mu powierzona w sposób formalny przez dyrekcję placówki czy też nie. Co to oznacza w praktyce? Jan Paweł II w liście *Juvenum patris* nauczał, iż:

prawdziwy wychowawca uczestniczy w życiu młodzieży, interesuje się jej problemami, stara się poznać jej zapatrywania, uczestniczy w jej życiu sportowym i kulturalnym, w jej rozmowach; jako dojrzały i odpowiedzialny przyjaciel wskazuje dobre cele i drogi do ich osiągnięcia, jest gotów wyjaśniać problemy i wskazywać kryteria, by z roztropnością i życzliwą stanowczością poprawiać oceny i postępowanie zasługujące na naganę²².

Katecheta jako wychowawca stwarza katechizowanym płaszczyznę, na której będą się oni mogli realizować, przybliżając do Chrystusa. Otwiera się on na potrzeby młodych ludzi, zachęcając ich w różnych formach działań duszpasterskich do pogłębiania treści ewangelicznych. Stwarza przestrzeń, w której młodzi ludzie będą mogli realizować swoje pasje, np. aktorские, muzyczne czy sportowe. Umożliwia im udział w dziełach charytatywnych. Nie pozostaje z boku, ale aktywnie włącza się w działania, stając się przyjacielem, autorytetem, który swoją postawą wskazuje na Chrystusa. Jest bez reszty oddany dobru katechizowanych, zdolny do poświęceń. Natomiast jego relacja

22 Jan Paweł II, List apostolski *Juvenum patris*, w: Jan Paweł II, *Wybór listów Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 2, red. P. Słabek, J. Jękot, Kraków 1997, 12.

z uczniami opiera się na „szczerzej życzliwości i umiejętności dialogu”²³.

Katecheta jako świadek Chrystusa to ostatni element budowania relacji z katechizowanymi. Oznacza to przede wszystkim, że katecheta pozostaje w „głębokiej zażyłości z Chrystusem”²⁴, a co się z tym wiąże, ma zbudowaną właściwą relację ze Zbawicielem, którą potrafi się dzielić ze swoimi uczniami – nie przez słowa, ale przez to, jak żyje. Jeśli katechizowani będą dostrzegali w postawie katechety zbieżność tego, czego naucza, ze sposobem jego życia, to będzie to dla nich najbardziej przekonujący dowód i zachęta do budowania swojego życia na Chrystusie i z Chrystusem. Dzisiejszy świat bowiem, jak uczył papież Paweł VI, „chętniej słucha świadków aniżeli nauczycieli”²⁵. Bycie świadkiem często opiera się na drobnych gestach miłości, umiejętności przyznania się do błędów, zdolności przebaczenia. W rzeczywistości szkolnej nie zawsze potrzeba wielkich świadectw wiary, czasami wystarczy stanie po stronie prawdy czy przeciwstawienie się wątpliwej moralnie opinii większości w imię wartości ewangelicznych. To, że katecheta jest świadkiem, oznacza, że uczy on młodych ludzi otwierania się na miłość Chrystusa, wyrażaną przez proste uczynki miłosierdzia względem bliźniego.

Jan Paweł II nauczał, iż: „młody człowiek jest wrażliwy na prawdę, sprawiedliwość, piękno, na inne wartości duchowe. Młody człowiek pragnie odnaleźć siebie samego”²⁶. Zadaniem katechety jako nauczyciela, wychowawcy i świadka Chrystusa jest pomóc katechizowanemu w tym zadaniu.

23 Jan Paweł II, List apostolski *Juvenum patris*, 12.

24 Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, 6.

25 Paweł VI, *Evangelii Nuntiandi*, 41.

26 Jan Paweł II, *Przemówienie do katechetów, nauczycieli i uczniów*, 6.06.1991, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/27wloclawek_06061991.html (24.07.2019).

2.2. RELACJA MIĘDZY KATECHETĄ A INNYMI LUDŹMI W ŚRODOWISKU SZKOLNYM LUB PARAFIALNYM

W relacjach katechety w środowisku szkolnym i parafialnym warto zwrócić uwagę na dwa wymiary:

- relację katechety z rodzicami katechizowanych,
- relacje koleżeńskie wynikające z zatrudnienia w danej placówce oświatowej czy parafii.

Jeśli chodzi o pierwszy wymiar, jest on niezwykle istotny, gdyż podstawowym środowiskiem wzrastania młodego człowieka w wierze winna być rodzina. To rodzice jako pierwsi wychowawcy nie tylko zaszczipiają podstawy wiary swojemu dziecku, ale także decydują, czy będzie ono uczestniczyło w lekcjach religii w szkole²⁷. Biorąc pod uwagę rolę rodziny w rozwoju dziecka w wierze, warto zwrócić uwagę na współpracę między katechetą a rodzicami katechizowanego. Może ona opierać się na relacjach formalnych i nieformalnych.

W przypadku relacji formalnych katecheta ma prawo zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych²⁸ do organizowania spotkań z rodzicami katechizowanych na terenie szkoły. Może takie spotkania organizować również na terenie parafii. W *Podstawie programowej*

27 Por. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1147), § 1.

28 Dz.U. z 1992 r. Nr 36 poz. 155. W rozporządzeniu tym w § 7 czytamy: „Nauczyciel religii ma prawo do organizowania spotkań z rodzicami swoich uczniów również poza wyznaczonymi przez szkołę zebraniem ogólnymi, wcześniej ustalając z dyrektorem szkoły termin i miejsce planowanego spotkania”.

*katechezy Kościoła katolickiego*²⁹ zwraca się uwagę, że spotkania takie powinny towarzyszyć całemu procesowi katechizacji i nie powinno się ich sprowadzić jedynie do zebrań z rodzicami dzieci przystępujących do sakramentu komunii świętej czy bierzmowania.

Katecheta może także zaproponować rodzicom współpracę mającą charakter mniej formalny, polegającą na wspieraniu różnych działań katechizowanych zarówno w szkole, jak i parafii, np. pomocy w przygotowaniu dekoracji i strojów do przedstawień teatralnych, współorganizowaniu imprez okolicznościowych i charytatywnych dla dzieci i młodzieży, opiece nad młodymi parafianami podczas pielgrzymek. Można również zapraszać rodziców katechizowanych na różne nabożeństwa, imprezy okolicznościowe przygotowane przez ich dzieci. Zdarza się także, że rodzice uczniów wykazują chęć włączenia się w oprawę muzyczną i liturgiczną mszy świętych oraz nabożeństw związanych z rokiem liturgicznym. Takie postępowanie katechety nie tylko zaangażuje rodziców w działania na rzecz swoich dzieci, ale może być również często inspiracją do ich własnego rozwoju w wierze. Stwarza się płaszczyznę, na której katecheta staje się nauczycielem, wychowawcą i świadkiem nie tylko dla katechizowanego, ale także dla środowiska rodzinnego, w którym jest on zakorzeniony.

Co do drugiego wymiaru relacji, jakie buduje katecheta w środowisku szkolnym i parafialnym – więzi koleżeńskich z gronem pedagogicznym oraz pracownikami placówki, w której jest zatrudniony – nie występuje tu najczęściej z pozycji nauczyciela czy wychowawcy. Patrzy się na niego przez pryzmat świadka Chrystusowego, przedstawiciela Kościoła. Jakie powinien przeto budować relacje? Podpowiedź można znaleźć w słowach papieża Franciszka, który zauważa, że „[...] serce katechety zaznaje ruchu «skurczów–rozkurczów»:

29 Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001, s. 20.

zjednoczenie z Jezusem – spotkanie z drugim człowiekiem. Są to dwie rzeczy: jednocześnie się z Jezusem i wychodzę na spotkanie z innymi³⁰. Wychodząc zaś na spotkanie, winno się zwrócić uwagę na wzajemny szacunek, odpowiedzialność, a przede wszystkim na niedawanie powodów do zgorzenia. Katecheta, który pozostaje w prawdziwej relacji z Chrystusem, powinien być wsparciem dla grona pedagogicznego i pracowników placówki. Nie oznacza to jednak, że winien wspierać działania sprzeczne z wartościami wpływającymi z Ewangelii.

2.3. RELACJE, JAKIE WINNI BUDOWAĆ KATECHIZOWANI W ŚRODOWISKU SZKOLNYM LUB PARAFIALNYM

Trzecim elementem, do którego warto się odnieść w więziach międzyludzkich postrzeganych z perspektywy katechezy szkolnej lub parafialnej, są relacje, jakie powinien budować uczeń z otaczającym go światem: rodzicami, nauczycielami, środowiskiem rówieśniczym.

Jan Paweł II w Liście do młodych całego świata *Parati semper* zachęcał, by katechizowani nie lękali się budować więzi opartych na prawdziwej miłości, która stawia człowiekowi wymagania³¹. Miłości prawdziwej, stanowiącej zaprzeczenie „łatwego sukcesu, szybkiej kariery, płciowości oderwanej od poczucia odpowiedzialności, wreszcie egzystencji nastawionej na własną afirmację, częstokroć bez poszanowania innych³². Zachęcał, by katechizowani na wzór

30 Franciszek, *Przemówienie do katechetów*, 27.09.2013, dz. cyt., s. 40.

31 Por. Jan Paweł II, List do młodych całego świata *Parati semper*, 10, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/parati.html (11.07.2019).

32 Jan Paweł II, *Orędzie z okazji XVI Światowego Dnia Młodzieży*, 14.02.2001, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/sdm_2001_14022001.html (20.08.2019).

Jezusa wzrastali w „mądrości i w łasce u Boga i u ludzi” (Łk 2, 52). Podkreślał, że nie da się zbudować relacji bez obcowania z ludźmi, nawiązywania nowych kontaktów, koleżeństwa, przyjaźni. Zachęcał do rozwijania umiejętności „dawania siebie”, bycia człowiekiem dla drugich, z jednoczesnym kształtowaniem zmysłu krytycznego³³. Jan Paweł II, zwracając się do młodych, uczył, że nie jest łatwo zapomnieć o sobie, ponieważ wiąże się to z odejściem od miłości zaborczej i narcystycznej. Stanowi to jednak konieczny warunek do budowania relacji z drugim człowiekiem, opartej na miłości bezinteresownej, która staje się darem³⁴. Jan Paweł II zachęcał również młodych ludzi, by w budowaniu relacji „byli prawdziwie wolni, czyli używali własnej wolności dla tego, co jest prawdziwym dobrem. Byli ludźmi prawego sumienia, byli odpowiedzialni”³⁵. Gdzie zatem młody człowiek winien czerpać wzorce, by móc żyć zgodnie z tym, czego nauczał Jan Paweł II? W pierwszej kolejności w domu rodzinnym. Są jednak takie sytuacje, gdy rodzina może być dysfunkcyjna. Tu z pomocą winno przyjść środowisko szkolne i parafialne. Katecheza może bowiem stać się miejscem spotkania, dialogu, gdzie młody człowiek nie tylko znajdzie odpowiedzi na nurtujące go pytania, ale przede wszystkim odkryje wzorce godne naśladowania we własnym życiu; gdzie będzie mógł spotkać największą miłość, jaką jest Chrystus, co przełoży się na jego relacje z ludźmi ze środowiska, w którym żyje.

Omawiając przyjęcie perspektywy katechetycznej przy budowaniu więzi zarówno z Chrystusem, jak i z ludźmi, można zauważyć, że powstaje obraz prawie idealny. Dlaczego zatem w codziennym

33 Por. Jan Paweł II, List do młodych całego świata *Parati semper*, 14.

34 Por. Jan Paweł II, *Orędzie Ojca Świętego na XIX Światowy Dzień Młodzieży*, 22.02.2004, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/sdm_22022004.html (20.08.2019).

35 Jan Paweł II, List do młodych całego świata *Parati semper*, 13.

życiu, mimo wiedzy na temat tego, jak powinno się budować relacje, tak często zdarza się, że w praktyce wygląda to zupełnie inaczej? Dlaczego katecheci wyposażeni w wiedzę, środki dydaktyczne nie zawsze wspierają swoich uczniów? Dlaczego nie wszyscy uczniowie odpowiadają pozytywnie na wysiłki katechetów? Na te pytania można znaleźć odpowiedź w nauczaniu papieża Franciszka skierowanym do katechetów. Stawia on bardzo konkretne wymagania dotyczące relacji z Chrystusem, pytając:

Jak przeżywam to bycie z Jezusem, to trwanie w Jezusie? Czy są chwile, w których trwam w Jego obecności, w milczeniu, pozwalam, by On na mnie patrzył? Czy pozwalam, żeby Jego płomień rozgrzał moje serce? Jeżeli w naszym sercu nie ma ciepła Boga, Jego miłości, Jego czułości, jak możemy my, biedni grzesznicy, rozgrzać serce innych?³⁶

Bycie katechetą to powołanie, to także zobowiązanie do tego, by swoje życie „budować na Chrystusie i z Chrystusem”, by czynić katechezę szkolną i parafialną płaszczyzną, na której katechizowany będzie mógł wejść w relację z tym, który jest „drogą i prawdą, i życiem” (J 14, 6).

Wybrana bibliografia

1. Benedykt XVI, *Przemówienie podczas spotkania z młodzieżą na Błoniach*, 27.05.2006, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 2006 nr 6–7, s. 32–33.
2. Franciszek, *Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Bożego Ciała*, 4.06.2015, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 2015 nr 6, s. 39.
3. Franciszek, *Przemówienie do katechetów*, 27.09.2013, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 2013 nr 11, s. 39–42.

36 Franciszek, *Przemówienie do katechetów*, 27.09.2013, dz. cyt., s. 40.

4. Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Catechesi tradendae*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/adhortacje/catechesi.html (20.04.2018).
5. Jan Paweł II, *Głoszenie Chrystusa waszym powołaniem*, Jubileusz Katechetów i Nauczycieli Religii, 10.12.2000, „L'Osservatore Romano”, wyd. pol., 2001 nr 2, s. 32–33.
6. Jan Paweł II, *Katecheza u początków Kościoła. Katecheza srodowa (12 XII 1984)*, w: Jan Paweł II, *Wierzę w Boga Ojca Stworzyciela*, red. S. Dziwisz, J. Kowalczyk, T. Rakoczy, tłum. z wł., Watykan 1987, s. 13–14.
7. Jan Paweł II, List apostolski *Juvenum patris*, w: Jan Paweł II, *Wybór listów Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 2, red. P. Słabek, J. Jękot, Kraków 1997, s. 626–643.
8. Jan Paweł II, List do młodych całego świata *Parati semper*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/parati.html (11.07.2019).
9. Jan Paweł II, *Orędzie na XI Światowy Dzień Młodzieży*, 26.11.1995, <http://nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/771> (10.09.2018).
10. Jan Paweł II, *Orędzie Ojca Świętego na XIX Światowy Dzień Młodzieży*, 22.02.2004, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/sdm_22022004.html (20.08.2019).
11. Jan Paweł II, *Orędzie z okazji XVI Światowego Dnia Młodzieży*, 14.02.2001, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/sdm_2001_14022001.html (20.08.2019).
12. Jan Paweł II, *Przemówienie do katechetów, nauczycieli i uczniów*, 6.06.1991, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/27wloclawek_06061991.html (24.07.2019).
13. Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001.

14. Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001.
15. Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Poznań 1998.
16. Mendyk M., *Katecheta – nauczyciel, wychowawca, świadek. Jego misja w warunkach nowej ewangelizacji*, „Perspectiva. Legnickie studia teologiczno-historyczne” 6 (2007) nr 1 (10), s. 105–119.
17. Panuś T., *Zasada wierności Bogu i człowiekowi i jej realizacja w polskiej katechizacji*, Kraków 2001.
18. Paweł VI, Adhortacja apostolska *Evangelii Nuntiandi*, https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/pawel_vi/adhortacje/evangelii_nuntiandi.html (12.04.2018).
19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1147).